

הולבור

קריאה בג'ונגל

החודש יוצא לאור, בהולבור, בצנעה, מבלי תופי הפרסומה המלווים כמעט כל תפוקה אחרת, סרט שבוודאי לא יזכה לתגובות בקורתיות. הוא גם לא יוצג בבתי הקולנוע המפוראים. אבל מיליוני אנשים, רובם צעירים, בעולם כולו, בכל היבשות ומשני עברי מסך הברזל, יימשכו אל המודעות הז'אנר צבועות שלו בעת שתודבקנה ליד הכניסה לבית הקולנוע של שכונתם.

במודעות נראה, קרוב לודאי, גבר בעל-גוף, מעורטל, פרט לכיסוי עור על מתניו, כשהוא לוחם באריות או באובים מן הגזע האנושי, או יושב על ערפו של פיל, כשאת עורפו שלו מחבקות ידים רכות ולבנות של נערה יפה, בבגד עור מותאם היטב למידת גופה. כל זה על רקע של ג'ונגל עבות.

אין זה סרט ראשון מן הסוג הזה, יב ודאי שלא האחרון. זהו השלושים בסידרה ארוכה, שהחלה בשנת 1918, סידרת טרונן, הפופולארית שבסדרת הסרטים ההוליוודיים. הזמן נתן אותותיו. טרונן (שפירושו בג'לשון הקופים: בעל העור הלבן) נולד בדמינו של המחבר האמריקאי אדגר ריס בארץ בשנת 1912, כאשר הספר טרונן איש הקופים יצא לאור, נמכר במספר טפסים שעיבר כיום את שלושת המיליונים.

מאז כתב המחבר (שנפטר לפני שנים אחדות) 54 רומאנים על גיבורו: בן אצילים אנגלי שנתגלגל לג'ונגל בעודו ילד פועל, גודל על ידי חיות היער, הפך להיות מלך הקופים והפילאים, מלבד חיות קטנות אחרות. עד מהרה גלתה הוליווד את האפשרויות הצפונות בדמות האקזוטית, הפיקה את ה"טרונן" הראשון, בהשתתפות אלמו לינקולן, איש שרירים של קרקס. היה זה הראשון אשר מלא את התפקיד. אחריו באו תשעה טרוננים נוספים, בהם ג'וני ויסמילר, שהיה פועל בתפקיד זה ב-12 סרטים, עד שהזמן החל נותן את אותותיו בגופו; הרמן בריקס, שהפך אחר לשחקן רציני, והקורא לעצמו עתה ברוס בנט; לקס בארקר, טרונן הנוכחי.

אף על פי שטרונן הוא הדמות הכרונית בסרטי הסידרה, אין הוא הדמות החשובה היחידה. לצדו מופיעים, בגיין, אשתו (תפקיד אותו מלאו עד היום 14 נערות בנו אחר ז); צייטה השימפנזה; ובחלק מן הסרטים, גם בנו של טרונן (שאינו נראה באחרונים).

ההלכנים באים. כל סרטי טרונן דומים זה לזה במידה רבה. לרוב הם מתחילים בתי מונות ג'ונגל כלליות שהן שילוב של עצי בראשית מתוצרת מחלקת התפאורות של האולפן וציווי רקע. אחר מגלה המצלמה משהו מחייהם האידיאליים של טרונן ובת זוגו; הם רוחצים באגם, משתכשכים במים, לפתע מופיעה צייטה ולוחשת באוזנו של טרונן מלים ספורות בלשון הקופים: הלכנים באים.

גינני וויסמילר ומורין אוסאליבן ב"טרונן ובת'זוגו" גבוהה מאד, הרמה המוסרית

כאן מתחילת הצרות. הלכנים כונתם רעה בסרטי טרונן, הם אנשים שתאחת הבצע (או מסרות פוליטיות-קומוניסטיות, כמו ב" סרט זעמו של טרונן) הביאו אותם אל היער. בתחילה הם גוברים על טרונן, חוטפים את גיין, אבל לאחר מערכות מספר נחלץ איש הג'ונגל, ושגנתו האריתית מועיקה את ה"פילים ושאר החיות כנגד האיש הלבן, הני רמס, נופל מצוקים, נהרג במיתות משוות אחרות.

לבסוף חוזרת השלווה אל ג'ונגל הקרסון והגיר שבחצר האולפן ההוליוודי; טרונן וגיין שבים אל המנוחה ואל נחלתם שבצימרת אחד העצים, עד לסרט הבא.

כל זה מכניס למפיק הותיק פול לסר, ה"מתמחה בסרטי טרונן זה שנים רבות, סך

שאגה על-אנושית זו היא פרי מאמציהם של סכנאי הקול. בתחילה היתה זו קריאת הצער של ביקרה שגזלו ממנה את גולדה. אחר השתמשו בקריאות שונות, מושמעות אחורנית על גבי פסקול.

רק פעם אחת נדדה חולית ההטרסה של טרונן לאפריקה, לצילומים בג'ונגל אמתי. הנסיון היה כשלון חרוץ ומאז, כמו עד אז, כל הסרטים מופקים בג'ונגל ההוליוודי.

של 2 וחצי מיליון דולאר לשנה, ולירשיו של המחבר, 100 אלף דולאר לשנה. טרונן הוא אחד המפעלים החשובים ביותר, מבחינה עסקית, בהוליווד.

קריאה לצדק. קהל החובבים של טרונן אינו בדרך ואינו טעם ביותר, אבל יש לו כמה וכמה דרישות חמורות עליהן הוא מקפיד. לדוגמא: לבקשתה של מורין אוסאליבן, שמלאה את תפקיד גיין בששה סרטים, החליטה מ. ג. מ. ל"הרוג" אותה בסרט ה"שביעי. כאשר יצא פרסום לעתונות בענין זה, הוצף האולפן במכתבי מחאה וגיין אחרת הוחזרה לסרטים.

גם על הצד המוסרי של הסרטים מקפידים הצופים. הם נהנים מכך שטרונן עומד תמיד על צד החוק והצדק ורמתו המוסרית אינה מתערערת, למרות הרצח וההריגות הרבות.

בעולם אכזרי וחסר-מוסר בו שולפת שרית הלב, משמים שריריו של טרונן סמלים של טוב וישר. באוני רבים הוצעה בג'ונגל היא קריאה לצדק ותרועת מלחמה למען ההגינות. בעובדה זו הכירו אף הרובים: כאשר הומינו מספר קטן של סרטים אמריקאים, לפי הסכם חליפין, בחרו בלא פחות משלושה מן הסידרה המפורסמת.

אמר מחנך: "יתכן שאין הם אמנות. אבל סרטי טרונן עדיפים בעיני על סרטי הפשע הסאדיסטיים שמלעיטים בהם את ילדינו". מיליוני צופים צעירים בכל העולם יככימו מבלי היסוס.

סרטים

הבדל של עשר שנים

ג'שך וואטרלו מסמל, בסרט הנושא שם זה את גורלה של הגיבורה, מירה (וויאן לוי) שהיתה, בתוקף המסיבות ורצינו של המחבר (רוברט שרוד), יצאנית המבקשת את פרנסתה על הגשר הלונדוני המזווס. הזמן הוא מלחמת העולם הראשונה. רוי, קצין סקוטי בעל מבטא אמריקאי (רוברט טיילור), פוגש באקראי את מירה לסטר, רקדנית באלט. הם מתאהבים זה בזה, עומדים להתחתן, אולם הנשואים נדחים. הדחיה גורמת למירה שתרד מדחי אל דחי, מבחינה כלכלית. אחר, כאשר מודיעים (בטעות פאטאלית), כי רוי נהרג היא יורדת גם מבחינה מוסרית, מתמסרת לכל המוכן לשלם. רוי, מסתבר לאחר כמה מערכות, כלל לא מת. הוא נפגע, נישבה, ברח, חזר הביתה בריא ושלם. הוא משתוקק לשאת את מירה, אינו יודע מאומה על מקצועה. אבל הנערה אינה יכולה להסתיר ממנו את האמת, ומתי אברת. המוסר מנצח.

הסרט, שהוכן לפני למעלה מעשרים שנים, הזקין במידה ניכרת. המשחק נראה מוזר והשחקנים צעירים ונחמדים.

בקצרה

שמשון ודלילה. גבורותיו של שמשון, כפי שרואות אותו עינים הוליוודיות, בסביבו שני מגוחך, אבל משעשע. ויקטור מצור, הדי לאמאר. שי למזכרת. קומדיה קלילה אודות זוג צעיר, כלכלב וגנגסטר. שלי וינסטרס, פארלי גריניר.

גם מחר תזרח השמש. השני בסדרת הסרטים אודות נוצר, שהראשון בה היה מחר מאוחר מדי. פיר אנגלי. בני המוסקטרים. חרבות, דהרות סוסים, תלבושות צבעוניות בסרט קאובויים שעלילתו מתרחשת בצרפת במאה ה-17. זעקי ארץ אהובה. ספרו של אלן פטון, המסיף להבנה ביוצגות ברורם אפריקה, במהדורה קולנועית ארוכה מדי אך עשויה בעינינו טעם. קודה לי. פורץ השחקים. אודות טייסים בריים ושלחמתם להגיע להחיות הקול. ראלף ריצ'רדסון, ניגל פאטריק.

פרץ השחקים זעקי ארץ אהובה

תשבץ אישים. מאת הקורא שמואל לוי, חיפה. כוואון: 1) ח"כ חטיבת השמאל; 4) ראש עיר ריית פתח-תקוה; 8) אדמירל אמריקאי שהגיע לקוטב הצפוני בינואר 1926; 10) שמו הפרטי של בעל העורב; 12) גיבורם של השוייצים; 13) מורהו של אלישע; 16) גבולה המערבי של ישראל; 17) מי שהיה ראש עיריית עכו; 19) משורר עברי שחי בסוף המאה שעברה; 20) שר החוץ ההודי; 21) הדוד האמריקאי; 23) גורגי הששי לאליובת השנייה; 24) בנאומו נפתח המו"מ לשביתת-נשק בקיריאה; 26) סמלו של צ'רציל; 27) סופר יוסף ואחיז; 29) ח"כ מסיעת חירות; 31) מנהל הבנק הלאומי לישראל; 33) ערה הוא כזה; 35) מסמר התשבצים; 36) כזאת היו שורפים בימי הביניים; 38) לכל אדם שתיים כאלה; 39) ראש ממשלת הודו; 41) ראש ממשלת דרום אפ"ר יריקה; 43) שמו הפרטי של שח אירן; 44) הספורט הלבן. כוואונך: 1) גדרה היתה מושבתם הראשונה; 2) רב ראשי, בראשי חיבות; 3) מגן דוד אדום; 5) מחזאי אירי שמת לפני שנה בגיל מופלג; 6) כמו 38, מאון; 7) רם; 8) החלק הפנימי של